

JANUBIY KOREYADA RAQAMLI JINOYATLAR VA GENDER ZO'RAVONLIK

Ozodkhon Tulanboeva

Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti 3-kurs talabasi

Annotatsiya: mamlakatda raqamli texnologiyalarning tez rivojlanishi bilan birga, internet va mobil qurilmalar orqali sodir etilayotgan jinoiyatlar soni ortib bormoqda. Bu holat, ayniqsa, gender zo'ravonlik bilan bog'liq muammolarni yanada kuchaytiradi, chunki ko'plab ayollar va qizlar onlayn tahdidlarga, kiber zo'ravonlikka va shaxsiy ma'lumotlarning noqonuniy tarqalishiga duch kelmoqda.

Kalit so'zlar: raqamli jinoyatlar, onlayn tahdidlar, ijtimoiy tarmoqlar, ayollar huquqlari, psixologik ta'sir, samarali strategiyalar, gender zo'ravonlik, raqamli xavfsizlik.

Аннотация: В связи со стремительным развитием цифровых технологий в стране растёт число преступлений, совершаемых через Интернет и мобильные устройства. Эта ситуация, в частности, усугубляет проблемы, связанные с гендерным насилием, поскольку многие женщины и девочки подвергаются онлайн-угрозам, кибербуллингу и незаконному распространению личной информации.

Ключевые слова: цифровые преступления, онлайн-угрозы, социальные сети, права женщин, психологическое воздействие, эффективные стратегии, гендерное насилие, цифровая безопасность.

Abstract: With the rapid development of digital technologies in the country, the number of crimes committed via the Internet and mobile devices is increasing. This situation, in particular, exacerbates the problems associated with gender-based violence, as many women and girls are exposed to online threats, cyberbullying, and illegal dissemination of personal information.

Key words: digital crimes, online threats, social networks, women's rights,

psychological impact, effective strategies, gender-based violence, digital security.

Janubiy Koreya, texnologik rivojlanishi va yuqori raqamli infratuzilmasi bilan tanilgan mamlakatdir. Biroq, bu rivojlanish raqamli jinoyatlar muammosini ham keltirib chiqardi. Raqamli jinoyatlar, jumladan, kiber jinoyatchilik, shaxsiy ma'lumotlarni o'g'irlash, kiber zo'ravonlik va boshqa onlayn tahdidlar, mamlakatda jiddiy ijtimoiy va iqtisodiy muammolarga aylangan.

- Kiber zo'ravonlik: onlayn bullying va tahdidlar, ayniqsa yoshlar orasida keng tarqalgan. Ijtimoiy tarmoqlarda o'zini tanitish va o'z fikrlarini ifoda etish jarayonida ko'plab foydalanuvchilar kiber zo'ravonlikka duch kelmoqda.
- Shaxsiy ma'lumotlarni o'g'irlash. Raqamli jinoyatchilar shaxsiy ma'lumotlarni o'g'irlash va ularni noqonuniy tarzda sotish yoki tarqatish orqali foyda olishga harakat qilmoqda. Bu holat ko'plab odamlarning moliyaviy xavfsizligini tahdid ostiga qo'yadi.
- Revenge porn (qaytarilgan jinsiy tasvirlar). Jinsiy tasvirlar va videolarni ruxsatsiz tarqatish holatlari keng tarqalgan. Bu ko'plab ayollarga jiddiy zarar yetkazadi va ularning shaxsiy hayotini buzadi.
- Onlayn firibgarlik. Firibgarlar onlayn savdo va bank xizmatlarida odamlarni aldash orqali moliyaviy zarar yetkazmoqda.

Janubiy Koreya hukumati raqamli jinoyatlar bilan kurashish uchun bir qator chora-tadbirlarni amalga oshirmoqda. Raqamli jinoyatchilikka qarshi qonunlar kuchaytirilmoqda. Masalan, shaxsiy ma'lumotlarni himoya qilish to'g'risidagi qonunlar mustahkamlanmoqda. Hukumati kiber xavfsizlikni ta'minlash maqsadida yangi texnologiyalarni joriy etmoqda va xavfsizlik tizimlarini takomillashtirmoqda. Yoshlarni kiber xavfsizlik bo'yicha ta'lim berish va raqamli madaniyatni rivojlantirish uchun maxsus dasturlar ishlab chiqilmoqda. Janubiy Koreyada raqamli jinoyatlarga qarshi kurashishda ijtimoiy ong oshmoqda. Ayollar huquqlari himoyachilari va ijtimoiy harakatlar kiber zo'ravonlikka qarshi faoliyat yuritmoqda. Onlayn kompaniyalar orqali jamoatchilikni ogoh qilish va

muammolarni hal etishga qaratilgan tashabbuslar kuchaymoqda. Raqamli jinoyatlar bilan kurashishda kelajakda quyidagi yo'nalishlar muhim ahamiyatga ega. Yangi texnologiyalar, masalan, sun'iy intellekt va blokcheyn, raqamli jinoyatchilikka qarshi kurashishda samarali vosita bo'lishi mumkin. Raqamli jinoyatlar ko'pincha xalqaro xarakterga ega bo'ladi, shuning uchun davlatlar o'rtasida hamkorlikni kuchaytirish zarur. Foydalanuvchilarni onlayn xavfsizlik va etik xulq haqida ta'lim berish muhimdir, chunki bu raqamli jinoyatlar sonini kamaytirishga yordam beradi. Janubiy Koreyada raqamli jinoyatlar muammosi jiddiy ahamiyatga ega bo'lib, uni hal qilish uchun ko'p tomonlama yondashuv zarur. Hukumat, jamiyat va texnologiya sohasidagi mutaxassislar birgalikda ushbu muammoni hal qilishda faol ishtirok etishi kerak. Raqamli xavfsizlikni ta'minlash va gender tengligini rivojlantirish uchun ijtimoiy ongni oshirish ham muhim ahamiyatga ega. Janubiy Koreyada bolalarga nisbatan zo'ravonlik uchun o'lim jazosi joriy etildi. Mamlakat bunday jinoyatlar sonining ortishi munosabati bilan bolalarga nisbatan zo'ravonlik uchun jazolarni kuchaytirmoqda, deb yozadi Korea Herald. Milliy assambleyaning yalpi majlisida hokimiyat bolalarga nisbatan zo'ravonlik uchun jazo to'g'risidagi qonunni qayta ko'rib chiqishga qaratilgan qonun loyihasini qabul qildi. Unga ko'ra, o'ldirish niyatida bo'lmagan taqdirda ham bolalarga zo'ravonlik qilganlar qotillik sodir etganlik uchun aybdor deb topiladi. Mazkur tuzatish o'gay ota-onasi yomon munosabatda bo'lgani tufayli vafot etgan 16 oylik qizning nomi bilan Jeong-in Act ("Chon In qonuni") deb ataldi. Janubiy Koreyada gender zo'ravonlik muammosi jiddiy ijtimoiy masala bo'lib, bu mamlakatda keng tarqalgan va ko'plab ayollar va qizlar uchun xavf tug'dirmoqda. Gender zo'ravonlik, asosan, erkaklar tomonidan ayollarga nisbatan amalga oshiriladigan har qanday zo'ravonlik yoki tahdidni anglatadi. Bu muammo turli xil shakllarda namoyon bo'ladi, jumladan. Bu turdagi zo'ravonlik, asosan, oilaviy munosabatlarda uchraydi. Jismoniy zarbalar, shikastlanishlar va boshqa jismoniy tajovuzlar ayollarni tahdid ostiga qo'yadi. Psixologik va emotsional ta'sirlar, masalan, tahdidlar, haqoratlar va izolyatsiya qilish kabi harakatlar ham

gender zo'ravonlikning bir qismi hisoblanadi. Jinsiy tajovuz va zo'rlash holatlari Janubiy Koreyada jiddiy muammo bo'lib qolmoqda. Ko'plab ayollar jinsiy zo'ravonlikka duch kelmoqda, lekin ko'p hollarda bu masala ochiq muhokama qilinmaydi. Onlayn tahdidlar va kiber zo'ravonlik ham gender zo'ravonlikning yangi shakllaridan biridir. Ijtimoiy tarmoqlarda ayollarga qarshi kiber hujumlar keng tarqalgan. Janubiy Koreyada gender zo'ravonlik masalasi ijtimoiy ongda ko'plab muammolarni keltirib chiqaradi. Ayollar ko'pincha o'zlarini xavfsiz his qilmaydilar va ba'zi hollarda huquq-tartibot organlariga murojaat qilishdan qo'rqadilar. Gender stereotiplari va patriarchal qadriyatlar bu muammoni yanada kuchaytiradi. Janubiy Koreya hukumati gender zo'ravonlikka qarshi kurashishda bir qator chora-tadbirlarni amalga oshirmoqda. Gender zo'ravonlikka qarshi kuchaytirish va yangi qonunlarni joriy etish orqali hukumat bu muammoni hal qilishga harakat qilmoqda. Ommaviy ta'lim va xabardorlik dasturlari orqali gender tengligini targ'ib qilish va zo'ravonlikka qarshi kurashish maqsad qilingan. Ayollarga yordam berish uchun maxsus markazlar tashkil etilgan, bu yerda psixologik yordam va huquqiy maslahatlar taqdim etiladi. Janubiy Koreyada gender zo'ravonlikka qarshi kurashayotgan ko'plab ijtimoiy harakatlar mavjud. Ayollar huquqlari himoyachilari va faollar bu muammoni keng ommaga tanitishga harakat qilmoqda. Ular gender tengligini ta'minlash va gender zo'ravonlikka qarshi kurashish uchun turli xil kampaniyalar va tadbirlar o'tkazmoqdalar. Janubiy Koreyada gender zo'ravonlikni kamaytirish uchun quyidagi yo'nalishlarda ish olib borilishi zarur. Gender tengligi va zo'ravonlikning oqibatlari haqida kengroq ma'lumot berish va ijtimoiy ongni oshirish zarur. Yosh avlodni gender tengligi va hurmat asosida tarbiyalash muhimdir. Gender zo'ravonlikka qarshi kurashishda xalqaro tajriba va resurslardan foydalanish ham foydali bo'ladi. Janubiy Koreyada gender zo'ravonlik muammosi jiddiy ahamiyatga ega bo'lib, uni hal qilish uchun ko'p tomonlama yondashuv zarur. Hukumat, jamiyat va tashkilotlar birgalikda ushbu muammoni hal qilishda faol ishtirok etishi kerak. Gender tengligini ta'minlash va ayollarni himoya qilish uchun ijtimoiy ongni oshirish ham muhim

ahamiyatga ega.

Foydalanilgan adabiyot va havolalar

1. Kang, M. and D.H. Lee (2019), 'Innovation Characteristics of Korean Service Companies', KIET Industrial Economic Review, 24(1), pp.17–32.
2. KIPA (2020), 'E-Government: Innovations from the Korean Digital Government Developments', Modularization of Korean Administrative Development Experience, KIPA 2020-02. Seoul: Korea Institute of Public Administration.
3. Tukhtabayev M. A. Organization and effective management of industry-education cooperation in training of engineering personnel (The example of South Korean universities) // Tadqiqot va Taraqqiyot ilmiy jurnali. – Namangan: NamMQI, 2023. – 4(4), – C. 126-128.
4. "Uzbekistan-South Korea form a portfolio of projects worth \$9.6 billion", m.kun.uz. 2024.
5. "Inha University in Tashkent: A Gateway to IT Leadership", The Korea Times. 2024.